

سوگیری توجه در اضطراب حالت، صفت: پارادایم ردیابی نقطه

فاطمه شهامت ده‌سرخ^۱

جواد صالحی فدردی^۲

چکیده

شواهد پژوهشی زیادی وجود دارد مبنی بر اینکه افراد با اضطراب بالا به طور انتخابی به اطلاعات تهدیدکننده توجه می‌کنند. در این میان نتایج متناقضی در رابطه با سوگیری توجه در اضطراب صفت و حالت وجود دارد. در پژوهش حاضر هدف نویسندگان بررسی سوگیری توجه در اضطراب صفت و حالت است. پژوهش علی - مقایسه‌ای ۱۲۰ دانشجوی دختر و پسر از دانشگاه فردوسی بودند که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. دو ابزار پرسشنامه اضطراب صفت - حالت اسپیل برگر (STAI) و آزمون کامپیوتری ردیابی نقطه بر آزمودنی‌ها اجرا شد. از میان شرکت‌کنندگان حاضر، داده‌های مربوط به ۷۶ آزمودنی (۷۶/۱٪ مؤنث) که به عنوان اضطراب صفت و حالت بالا و پایین تعیین شده بودند، تحلیل گشت. تحلیل نتایج این پژوهش با روش تحلیل کوواریانس (ANCOVA) نشان داد که اثر اصلی مربوط به اضطراب صفت معنادار است ($F(1,78) = 8/174$, $p = 0/006$, $d = 0/68$) اما اثر تعاملی مربوط به اضطراب حالت و تعامل این دو معنادار نمی‌باشد. بر این اساس افراد با اضطراب صفت بالا نسبت به اطلاعات تهدیدکننده سوگیری داشته و در برداشت توجه از این اطلاعات مشکل دارند. سوگیری توجه نسبت به منابع تهدید در اضطراب صفت بالا مرتبط با تمایل انتخابی به ردیابی اطلاعات تهدیدکننده است، که خود مؤلفه‌ای از گوش به زنگی بالا در این افراد است.

واژگان کلیدی: اضطراب صفت، اضطراب حالت، سوگیری توجه، ردیابی نقطه.

^۱ - دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)

Email:ateme.shahamat@stu-mail.um.ac.ir

Email:j.s.fadardi@ferdowsi.um.ac.ir

^۲ - دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد

مقدمه

سوگیری توجه^۱، به تمایل نظامدار به تخصیص توجه به گروه خاصی از محرک‌ها گفته می‌شود (هاروی، واتکینز، مانسل و شافران^۲، ۲۰۰۴). حجم زیادی از پژوهش‌های صورت گرفته در این حوزه، به بررسی سوگیری توجه در اختلالات اضطرابی پرداخته است (متیوز و مک لئود^۳، ۱۹۹۴؛ کسلر و کاستر^۴، ۲۰۱۰). نتایج این مطالعات حاکی از وجود سوگیری توجه نسبت به محرک‌های مرتبط با تهدید، در افراد مضطرب است. این پژوهش‌ها در دو حیطه اضطراب‌های بالینی (امیر، تیلور، بومیا و بادور^۵، ۲۰۰۹؛ مک لئود، متیوز و تاتا^۶، ۱۹۸۶ و ماگ، متیوز و آیزنک^۷، ۱۹۹۲) و اضطراب‌های غیربالینی (بروندبنت و برونبدنت^۸، ۱۹۸۸ و آیزنک، مک لئود و متیوز^۹، ۱۹۸۷) صورت گرفته‌اند.

یکی از نکاتی که در گستره پژوهش‌های مرتبط با مطالعه سوگیری توجه در اضطراب بدان اشاره شده است این است که، در این پژوهش‌ها همواره افراد در حالت هیجانی خاصی در سطح خلق مورد بررسی قرار گرفته‌اند، در حالی که آمادگی خصیصه‌ای آزمودنی‌ها برای تجربه حالت خلقی خاصی نادیده گرفته شده است (مک لئود و متیوز (۱۹۸۸). اضطراب صفت^{۱۰} به عنوان تمایل پایدار افراد به تجربه اضطراب تعریف می‌شود، در مقابل اضطراب حالت^{۱۱} به سطوح متغیر اضطراب تجربه شده در یک لحظه مشخص اشاره دارد (اسپیلبرگر^{۱۲} و همکاران ۱۹۸۳). اضطراب صفت یک خصیصه پایدار شخصیتی است، درحالی‌که اضطراب حالت دارای سطوح متغیری است که وابسته به مؤلفه‌های یک موقعیت خاص است.

مک لئود و متیوز (۱۹۸۸) ادعا می‌کنند که سوگیری در توجه، هم به سطوح متفاوت اضطراب حالت و هم اضطراب صفت بستگی دارد. مطالعات نشان داده‌اند، در افرادی که

1- Attentional bias

3- Mathews and MacLeod

5- MacLeod, Mathew and Tata

7- Mog g, Mathews, and Eysenck

9- Eysenck, MacLeod, and Mathews

11- state anxiety

2- Harvey, Watkins, Mansell, and Shafran

4- Cisler and Koster

6- MacLeod, Mathews, and Tata

8- Broadbent and Broadbent

10- trait anxiety

12- Spielberger

در یک حالت هیجانی خاص هستند، برای پردازش محرک‌های مرتبط با حالت هیجانی، نوعی اثر همخوان خلقی^۱ وجود دارد. به این صورت که افراد مضطرب به طور انتخابی تمایل به توجه به موارد تهدیدکننده دارند (مک لئود، متیوز و تاتا، ۱۹۸۶؛ متیوز و مک لئود، ۱۹۸۵). این همخوانی خلقی، به سوگیری توجه بر اساس سطوح اضطراب حالت، اشاره دارد. حال اینکه پژوهش‌هایی نیز در حوزه توجه انتخابی، به وجود سوگیری منابع توجه به موارد تهدیدکننده مانند خشم و کلمات تهدیدکننده، در سطوح بالای اضطراب صفت، صحنه گذاشته‌اند (ییند^۲، ۲۰۱۰؛ بارهیم^۳ و همکاران، ۲۰۰۷؛ فاکس، رادو، بولز و داتون^۴، ۲۰۰۱). برگرن و دراکشان^۵ (۲۰۱۲) به وجود میانی نورولوژیکی این سوگیری توجه در سطوح اضطراب صفت اشاره می‌کنند. پژوهشگرانی که به تبیین نظریه‌ای اهمیت اضطراب صفت در سوگیری توجه پرداخته‌اند (بک و کلارک^۶، ۱۹۹۷؛ متیوز و مکینتاش^۷، ۱۹۹۸؛ اهن^۸، ۲۰۰۰)، معتقدند که سوگیری توجه مبتنی بر اضطراب صفت، نقش مهمی در نگه داشتن اضطراب حالت دارد، زیرا احتمال بیشتری وجود دارد که افراد با اضطراب صفت بالا، نشانه‌های جزئی تهدید در محیطشان را ردیابی کنند، و این مسأله، سبب تشدید حالت اضطرابی آنها را تشدید می‌شود (ماگ، برادلی، بونو و پینتر^۹، ۱۹۹۷).

نتایج مطالعاتی که اضطراب حالت و صفت را در پژوهش خود مورد نظر قرار داده‌اند سه دسته هستند: دسته اول، مطالعاتی که سوگیری توجه را مرتبط با سطوح اضطراب صفت می‌دانند تا اضطراب حالت. برادبنت و برادبنت (۱۹۸۸) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که، افراد دچار اضطراب صفت بالا، بدون توجه به سطح اضطراب حالت آنها، سوگیری توجه بیشتری دارند. مک لئود و متیوز (۱۹۸۸) در بیان دقیق‌تری از این رابطه، نشان دادند که پاسخ توجهی به محرک تهدیدکننده عمومی که مرتبط با منبع کنونی استرس نیست، در درجه اول به سطح اضطراب صفت مرتبط است. بنابر این افراد با

1- mood congruency

3- Bar-Haim

5- bergger and Derakshan

7- Mathews and Mackintosh

9- Mogg, Bradely, Bono and Painter

2- Yiend

4- Fox, Russo, Bowles and Dutton

6- Beck and Clark

8- Öhman

اضطراب صفت بالا تمایل بیشتری به توجه دیداری به منطقه تهدید دارند که ربطی با سطوح اضطراب حالت در افراد ندارد. دسته دوم، آنان که در سوگیری توجه هر دو نوع اضطراب را دخیل می‌دانند، راترفورد، مک لئود و کمپل^۱ (۲۰۰۴) و پولیفیکو و کندال^۲ (۲۰۰۶) معتقدند که افراد با سطوح بالای اضطراب صفت، فقط در زمانی که اضطراب حالت در آنها بالا باشد، سوگیری توجه بالاتری را نشان می‌دهند. متیوز و مکینتاش (۱۹۹۸)، در یک بررسی نظری نشان دادند که نوعی رابطه غیرخطی وجود دارد، که بر اساس آن افراد با سطوح بالای اضطراب صفت، آمادگی بالایی برای توجه به محرک‌های تهدیدزا داشته و افزایش استرس موقعیتی سبب درگیر شدن سریع منابع شناختی و در نتیجه سوگیری توجه به این منابع تهدیدزا می‌شود (برای مطالعه بیشتر، پولیفیکو و کندال، ۲۰۰۶). دسته سوم، پژوهش‌هایی که سوگیری توجه را مرتبط با سطوح اضطراب حالت می‌دانند و نه اضطراب صفت. به عنوان مثال کیوگلی، نلسون، کاریر، اسمیلک و پوردن^۳ (۲۰۱۲) در بررسی ردیابی حرکات چشم در مشاهده تصاویر هیجانی در افراد در رابطه با سطح اضطراب صفت و حالت آنها در یافتند که افراد با اضطراب حالت بالا، توجه بیشتری به تصاویر تهدیدکننده نشان می‌دهند، و در این رابطه اضطراب صفت نقشی ندارد.

با توجه به تناقض‌های موجود در سه دسته نتیجه‌گیری‌های ذکر شده در بالا، پژوهشگران در این مطالعه سعی در بررسی رابطه اضطراب صفت و حالت با میزان سوگیری توجه با استفاده از پارادایم ردیابی نقطه^۴، دارند. پژوهشگران به دنبال پاسخ به این سؤال هستند که آیا در رابطه با محرک‌های مرتبط با استرس کنونی فرد، سوگیری توجه نسبت به منابع تهدید، با سطح اضطراب حالت مرتبط است یا اضطراب صفت؟ مک لئود و متیوز (۱۹۸۸) و کیوگلی و همکاران (۲۰۱۲)، از محرک‌های تهدیدکننده عمومی برای بررسی سطوح سوگیری توجه استفاده کردند، اما در پژوهش حاضر سعی در بررسی این گستره در شرایطی مانند اضطراب امتحان است و از محرک‌های تهدیدکننده

1- Rutherford, MacLeod and Campbell
3- Quigley, Nelson, Carriere, Smilek and Purdon

2- Pulifco and Kendall
4- Dot-probe

مرتبط با اضطراب امتحان، استفاده شده است.

روش

جامعه آماری و روش نمونه گیری

این پژوهش به شیوه توصیفی و از نوع علی مقایسه‌ای است. جامعه آماری عبارت است از کلیه دانشجویان دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی. نمونه مورد مطالعه در این پژوهش به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و شامل ۱۲۰ دانشجوی دختر و پسر می‌باشد.

ابزار اندازه‌گیری

پرسشنامه اضطراب صفت - حالت اسپیل برگر^۱ (STAI): این پرسشنامه ۴۰ ماده دارد و شامل دو مقیاس اضطراب حالت و اضطراب صفت است، که هر کدام را با ۲۰ ماده می‌سنجد. برای پاسخگویی به اضطراب حالت، آزمودنی‌ها باید یکی از گزینه‌های خیلی کم (۱)، کم (۲)، زیاد (۳)، و خیلی زیاد (۴) را که به بهترین وجه ممکن احساس آنها را بیان می‌نماید، انتخاب کنند. همچنین برای پاسخگویی به مقیاس اضطراب صفت، آزمودنی‌ها باید یکی از گزینه‌های تقریباً هرگز (۱)، گاهی اوقات (۲)، بیشتر اوقات (۳) و تقریباً همیشه (۴) را که نشان‌دهنده احساس معمولی و غالب آنها است انتخاب کنند.

اسپیل برگر و گروش^۲ (۱۹۷۰) ضریب آلفای کرونباخ مقیاس‌های اضطراب حالت و اضطراب صفت را به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۹۰، همچنین ضرایب بازآزمایی مقیاس اضطراب حالت از ۰/۱۶ تا ۰/۸۶ و برای مجموع، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ را گزارش کرده‌اند. این پرسشنامه در ایران توسط مهram (۱۳۷۳) هنجاریابی شده که پایایی آن به ترتیب برای اضطراب صفت و حالت، ۰/۹۱ و ۰/۹۲ گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای اضطراب حالت ۰/۹۰ و برای اضطراب صفت ۰/۸۵ به دست آمده است.

1- State and Trait Anxiety Inventory

2- Spielberger and Grusch

آزمون کامپیوتری ردیابی نقطه

برای سنجش سوگیری توجه از آزمون کامپیوتری ردیابی نقطه که با استفاده از نرم افزار سوپر لب^۱ ساخته شده است، استفاده شد. در این آزمون از دو دسته کلمه استفاده می‌شود (خنثی و تهدیدکننده). کلمات به گونه‌ای انتخاب شدند تا میانگین تعداد سیلاب‌های این دو دسته کلمات با هم برابر باشد. جفت کلمه خنثی و تهدیدکننده به مدت ۵۰۰ هزارم ثانیه ظاهر می‌شوند. مکان دو کلمه خنثی و تهدیدکننده، در هر جفت به صورت تصادفی در قسمت چپ و راست صفحه عوض می‌شود. پس از رفتن کلمات، یک نقطه به مدت ۱۵۰۰ هزارم ثانیه به صورت تصادفی در سمت چپ یا راست بر صفحه ظاهر می‌شود. تکلیف آزمودنی این است که با دیدن نقطه، مکان آن را با کلیدهای پاسخ تعیین کند (اگر نقطه سمت چپ بود کلید "Z" و اگر نقطه در سمت راست ظاهر گشت کلید "I"). مکان جفت کلمه خنثی و تهدیدکننده در سمت چپ یا راست و مکان احتمالی نقطه پس از آن که در سمت چپ یا راست به صورت تصادفی ظاهر می‌گردد، برای هر جفت کلمه خنثی و تهدیدکننده، چهار کوشش تولید می‌کند (مکان کلمه خنثی و کلمه تهدیدکننده (دو حالت: خنثی چپ، تهدیدکننده راست و بالعکس) × مکان نقطه (دو حالت: چپ و راست)). از آنجا که در این آزمون هفت جفت کلمه خنثی و تهدیدکننده به کار رفته است و این ترکیب‌ها هفت مرتبه تکرار می‌شدند (۷×۷×۴)، ۱۹۶ کوشش به دست می‌آید. نکته اینکه ترتیب این کوشش‌ها در آزمودنی‌های مختلف کاملاً تصادفی ارائه می‌گردد. زمان واکنش آزمودنی‌ها در هزارم ثانیه ثبت می‌شود.

روش اجرا

برای بررسی اضطراب صفت و حالت آزمودنی‌ها، پژوهش در ایام امتحانات پایان ترم دانشگاه انجام گرفت. شرکت‌کنندگان به صورت داوطلبانه در روز قبل و یا نیم روز قبل از یکی از امتحانات پایان ترم خود، آزمون‌ها را انجام دادند. جهت افزایش انگیزه شرکت‌کنندگان

1- superlab

در انجام پژوهش، یک نمره امتحانی در امتحان پایان ترم در نظر گرفته شد.

دستگاه

برای اجرای پژوهش از یک دستگاه لب‌تاپ سونی (VGN-Z31MN) استفاده شد. بر روی کلیدهای پاسخ برجسیبی قرار داده شد تا آزمودنی سریع‌تر با کلیدهای پاسخ آشنا شود. لب‌تاپ بر روی میزی قرار داده شد که فاصله آن با چشم‌های آزمودنی بین ۴۰ تا ۶۰ سانتی‌متر بود.

روش تحلیل داده‌ها

داده‌های این پژوهش با روش تحلیل کواریانس (ANCOVA) تحلیل شدند.

یافته‌ها

برای محاسبه نمره تداخل در آزمون ردیابی نقطه، ابتدا ده کوشش اول و آخر از داده‌های مربوط به هر آزمودنی برای کنترل اشتباهات ناشی از عدم آشنایی و اثر خستگی، حذف شدند. زمان واکنش‌هایی که دو انحراف استاندارد بالاتر و پایین‌تر از میانگین هر دسته بودند نیز حذف گردید. سپس نمره تداخل برای هر آزمودنی از کسر میانگین زمان واکنش به کوشش‌های نقطه ناهم‌ایند با کلمه تهدیدکننده از کوشش‌هایی که در آن نقطه هم‌ایند با کلمه تهدیدکننده بود به دست آمد (اسموکل، ۲۰۰۵). از طرفی آزمودنی‌هایی که در آزمون اضطراب صفت - حالت نمره آنها حداقل یک انحراف استاندارد بالاتر از میانگین بود، به عنوان اضطراب صفت - حالت بالا و آنها که حداقل یک انحراف استاندارد پایین‌تر از میانگین گرفته بودند، به عنوان اضطراب صفت - حالت پایین در نظر گرفته شدند. تعداد آزمودنی‌ها ۱۲۰ نفر بودند، که پس از آماده‌سازی داده‌ها و تعیین اضطراب صفت و حالت بالا و پایین، داده‌های ۷۶ نفر (۶۷/۱٪ مؤنث) وارد تحلیل داده‌ها گردید و بقیه از تحلیل حذف شدند.

در جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد سن، اضطراب صفت و اضطراب حالت بر اساس دو جنس مذکر و مؤنث ارائه شده است.

جدول (۱) شاخص‌های توصیفی اضطراب صفت و حالت بر اساس جنسیت

متغیرها	سن		اضطراب صفت		اضطراب حالت	
	SD	M	SD	M	SD	M
مذکر	۲۱/۸۰	۲/۳۵	۳۸/۸۰	۸/۹۰	۳۹/۶۴	۸/۵۲
مؤنث	۲۰/۹۲	۱/۹۸	۴۰/۷۸	۱۰/۱۷	۳۹/۹۶	۱۱/۲۲

جدول ۲، میانگین و انحراف استاندارد نمرات تداخل و متغیرهای جمعیت‌شناختی سن و جنس را که به عنوان متغیر کواریانس وارد تحلیل شدند را، نشان می‌دهد.

جدول (۲) میانگین و انحراف استاندارد نمرات تداخل

متغیرها	اضطراب صفت بالا		اضطراب صفت پایین		اضطراب حالت بالا		اضطراب حالت پایین	
	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M
نمره تداخل*	۱۵/۴۳	۳۴/۰۴	-۷/۶۴	۲۵/۴۵	-۳/۰۰	۱۳/۳۰	۹/۸۵	۳۱/۶۳

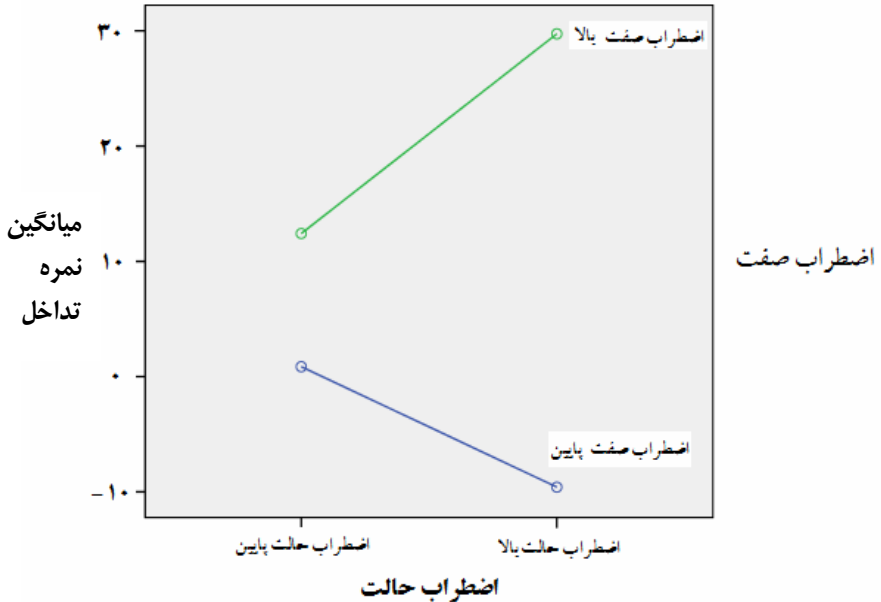
* نمره تداخل از کسر میانگین زمان واکنش به کوشش‌های نقطه ناهمبند از کوشش‌های نقطه همبند به دست می‌آید.

برای بررسی فرضیه پژوهش، از مدل تحلیل کواریانس استفاده شد. پیش‌فرض‌های این مدل مبنی بر عدم همسانی واریانس‌ها مورد تأیید قرار گرفت. در مدل نمره تداخل به عنوان متغیر وابسته، گروه اضطراب صفت و حالت به عنوان متغیرهای مستقل و جنسیت به عنوان کوواریت وارد شد. نتایج به دست آمده نشان داد که اثر اصلی گروه مربوط به متغیر اضطراب صفت معنادار است ($F_{(1,75)} = 8/174, p = 0/006, d = 0/68$)^۱، به طوری که گروه با اضطراب صفت بالا سوگیری بیشتری نسبت به محرک‌های تهدیدکننده نشان دادند. اثر اصلی مربوط به گروه متغیر اضطراب حالت ($d = 0/08, p = 0/700$)^۱.

^۱ - کوهن d برابر با ۰/۲۰ کوچک، ۰/۵۰ متوسط و ۰/۸۰ بزرگ است.

$(F_{(1,75)}=0/149)$ و همچنین اثر تعاملی مربوط به اضطراب صفت و حالت ($d=0/37$)، معنادار نبودند. ($F_{(1,75)}=2/457$ ، $p=0/121$)

شکل (۱) نمودار مربوط به اثرات اصلی و تعاملی تحلیل واریانس یک‌راهه

شکل بالا نشان‌دهنده سطح بالایی سوگیری توجه در افراد با اضطراب صفت بالا است. از طرفی با اینکه اثر اصلی مربوط به اضطراب حالت معنادار نشده است، اما نمودار نشان دهنده پایین بودن سطح نمره تداخل (نمره تداخل منفی) در افراد با اضطراب حالت بالا و اضطراب صفت پایین است.

بحث و نتیجه‌گیری

تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که اثر اصلی مربوط به اضطراب صفت معنادار است. به این صورت که افراد با اضطراب صفت بالا سوگیری توجه بالاتری نسبت به کلمات تهدیدکننده داشته، و زمانی که که نقطه ناهمبند با کلمه تهدیدکننده است، آزمودنی‌ها زمان طولانی‌تری برای ردیابی آن صرف می‌کردند، تا کوشش‌هایی که نقطه همبند با کلمه تهدیدکننده بود. زمان واکنش طولانی‌تر به کوشش‌های نقطه ناهمبند به علت تمایل انتخابی افراد با اضطراب صفت بالا به ردیابی منابع مرتبط با تهدید است. این نتیجه با دسته دوم مطالعات ذکر شده در بالا همخوان است و با نتایج مطالعات کیوگلی و همکاران (۲۰۱۲) و پولیفیکو و کندال (۲۰۰۶) ناهمخوان است. ویلیامز و همکاران (۱۹۹۷) عنوان می‌کنند که اضطراب صفت بالا سبب اثر دائمی بر واکنش افراد به محرک محیطی می‌گردد. آیزنک (۱۹۹۷) در مدل خود برای تبیین این نتیجه، گوش به زنگی بیش از حد را به عنوان یک بعد ضروری در اضطراب صفت می‌داند و معتقد است تمرکز توجه بر اطلاعات مرتبط با تهدید یکی از مؤلفه‌های این گوش بزنگی است. بر این اساس افراد با اضطراب صفت بالا در کلیه سطوح شناخت، توجه، حافظه و تفسیر محرک برانگیخته‌تر هستند.

از طرفی افراد با اضطراب صفت پایین نمره تداخل منفی است. به این صورت که زمان واکنش برای این افراد در کوشش‌هایی که نقطه همبند با کلمه تهدیدکننده است طولانی از است. مک لئود و متیوز (۱۹۸۸) این یافته را مربوط به نوعی تمایل انتخابی به عدم توجه به محرک‌های تهدیدکننده مرتبط با منابع هیجانی نسبت می‌دهند، و معتقدند که هر چه اضطراب حالت در این افراد (اضطراب صفت پایین) بیشتر باشد، این حالت اجتنابی بیشتر است. اگر چه در این پژوهش یافته‌های مربوط به تعامل سطوح اضطراب حالت و صفت معنادار نبود، اما نمودار رسم شده تا حدودی نشان‌دهنده این مسأله است.

روی هم رفته نتایج این پژوهش مبتنی بر معناداری تفاوت سوگیری توجه بین افراد با اضطراب صفت بالا و پایین و عدم معناداری اثر اصلی مربوط به اضطراب حالت با

نتایج به دست آمده توسط برادبنت و برادبنت (۱۹۸۸) و مک لئود و متیوز (۱۹۸۸) همخوان است. به این صورت که اضطراب صفت بالا سبب گوش بزنگی فرد نسبت به منابع تهدید می‌گردد، در حالی که سطوح اضطراب حالت در این رابطه تأثیر معناداری ندارد.

به نظر می‌رسد برای مطالعات آتی بررسی رابطه احتمالی بین اضطراب صفت و حالت با پارادایم‌های دیگر بررسی سوگیری توجه مانند ردیابی حرکات چشم (به علت دقت بالاتر در ثبت زمان واکنش و حذف متغیرهای مربوط به پاسخگویی حرکتی) و یا ردیابی کلمه با محتوای تصویری و نه کلمه‌ای، به روشن‌سازی این موضوع کمک خواهد کرد.

۱۳۹۱/۱۱/۲۸	تاریخ دریافت نسخه اولیه مقاله:
۱۳۹۲/۰۱/۱۳	تاریخ دریافت نسخه نهایی مقاله:
۱۳۹۲/۰۵/۱۵	تاریخ پذیرش مقاله:

References

منابع

- مهرام بهروز (۱۳۷۳). هنجاریابی آزمون اضطراب اسپیل برگر در شهر مشهد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
- Amir, N., Taylor, T., Bomyea, A. & Badour, C., (2009). Temporal Allocation of Attention toward Threat in Individuals with Posttraumatic Stress Symptoms, *Journal of Anxiety Disorders*, 23, 1080-1085.
- Baddeley, A.D. & Hitch, G. (1974). *Working Memory*, In G. H. Bower (Ed.), *Thepsychology of Learning and Motivation*, Vol. 8. London: Academic Press
- Bar-Haim, Y., Lamy, D., Pergamin, L., Bakermans-Kranenburg, M.J., Van, I. & Jzendoorn, M.H., (2007). Threat-Related Attentional Bias in anxious and Non-anxious Individ-Uals: A Meta-analytic Study, *Psychological Bulletin*, 133, 1-24
- Beck, A.T. & Clark, D.A., (1997). An Information Processing Model of Anxiety: Automatic and Strategic Processes, *Behavior Research and Therapy*, 35, 49-58.
- Berggren, N. & Derakshan, N. (2012), Attentional Control Deficits in Trait Anxiety: Why You See Them and Why You Don't, *Biol. Psychol*, In Press.
- Broadbent, D., & Broadbent, M. (1988). Anxiety and Attentional Bias: State and Trait, *Cognition and Emotion*, 2, 165-83
- Cisler, M., & Koster, O., (2010). Mechanisms of Attentional Biases towards Threat in Anxiety Disorders: An Integrative Review, *Clinical Psychology Review*, 30, 203-216.
- Eysenck, M., MacLeod, C., & Mathew S.A. (1987). Cognitiv e Functioning and Anxiety, *Psychological Research*, 49, 189-195.
- Fox, E., Russo, R., Bowles, R. & Dutton, K., (2001). Do Threatening Stimuli Draw or Hold Visual Attention in subclinical Anxiety? *Journal of Experimental Psychology: General*, 130, 681-700.
- Harvey, A.G., Watkins, E., Mansell, W., & Shafran, R. (2004). *Cognitive Behavioural Processes Across Psychological Disorders: A*

- Transdiagnostic Approach to Research and Treatment, Oxford: Oxford University Press.
- MacLeod, C., & Matthews, A. (1988). Anxiety and the Allocation of Attention to Threat, *Quarterly Journal of Experimental Psychology A: Human Experimental Psychology*, 40(4-A), 653-670.
- MacLeod, C., Mathew S.A., & Tata, P. (1986). Attentional Biases in Emotional Disorders, *Journal of Abnormal Psychology*, 95, 15-20.
- Mathews, A. & MacLeod, C. (1985). Selective Processing of Threat Cues in Anxiety States, *Behaviour Research and Therapy*, 23, 563-569.
- Mathews, A., & MacLeod, C. (1986). Discrimination of Threat Cues without Awareness in Anxiety States, *Journal of Abnormal Psychology*, 95(2), 131-138.
- Mathews, A., & MacLeod, C. (1994). Cognitive Approaches to Emotion and Emotional Disorders, *Annual Review of Psychology*, 45, 25-50.
- Mathews, A., Fox, E., Yiend, J., & Calder, A., (2003). The Face of Fear: Effects of Eye Gaze and Emotion on Visual Attention, *Visual Cognition* 10, 823-835.
- Mathews, A., Mackintosh, B., (1998). A Cognitive Model of Selective Processing in Anxiety, *Cognitive Therapy and Research* 22, 539-560.
- Mogg, K., Mathews, A., & Eysenck, M. (1992). Attentional Biase to Threat in Clinical Anxiety States, *Cognition and Emotion*, 6, 149-159.
- Mogg, Bradely, Bono and Painter, (1986). Time Course of Attentional Bias for Threat Information in Non-clinical Anxiety, *Behav. Res. Ther.*, Vol. 35, No. 4, pp. 297-303.
- Öhman, A., (2000). *Fear and Anxiety: Evolutionary, Cognitive, and Clinical Perspectives*, In: Lewis, M., Haviland-Jones, J.M. (Eds.), *Handbook of Emotions*, Guildford Press, New York, pp. 573-593.
- Pacheco-Unguetti, A.P., Acosta, A., Callejas, A., Lupiáñez, J., (2010). Attention and Anxiety: Different Attentional Functioning under State and Trait Anxiety, *Psychological Science*, 21, 298-304.
- Puliaficio, C., & Kendall, P., (2006). Threat-Related Attentional Bias in Anxious Youth: A Review Clinical Child and Family, *Psychology Review*, Vol. 9, Nos. 3/4.162-180.

- Quigley, L., Nelson, L., Carriere, J., Smilek, D., & Purdon, Ch., (2012). *The Effects of Trait and State Anxiety on Attention to Emotional Images: An Eye-tracking Study: [Cognition and Emotion](#)*, Volume 26, Number 8, pp. 1390-1411.
- Rutherford, E.M., MacLeod, C., & Campbell, L.W. (2004). Negative Selectivity Effects and Emotional Selectivity Effects in Anxiety: Differential Attentional Correlates of State and Trait Variables, *Cognition and Emotion*, 18: 711-720.
- Schmuckle, C., (2005). Unreliability of the Dot Probe Task, *European Journal of Personality*, 19: 595- 605.
- Schmuckle, S.C. (2005). Unreliability of the Dot Probe Task, *European Journal of Personality*, 19, 595- 605.
- Spielberger E.D., Gorsuch RL. (1970). *Manual for the State-Trait Anxiety Inventory*, Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Spielberger, C.D., Gorsuch, R.L., Lushene, R., Vagg, P.R., & Jacobs, G.A. (1983). *Manual for the State-Trait Anxiety Inventory*, Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Yiend, J., (2010). The Effects of Emotion on Attention: A Review of Attentional Processing of Emotional Information, *Cognition and Emotion*, 24 (1), 3-47.